TAŞOVA
tasova.gen.tr GAZETESİ

AHLAKIN TEMELİ ADALET

Yazan: Cengiz Önder - 9 Aralık 2010

Bazı filozoflara göre, toplumda ahlâkın temeli adalettir. "Adalet herkese layık olduğunu vermektir. Herkese saygı göstermektir. "

Adalet duygusu ilk önce ailede gelişir. Aileyi oluşturan her bireyin, birbirlerine karşı merhametli, sevgiyle, saygıyla, hoşgörüyle, davranmaları gerekir. Ailede her bireyin görev ve sorumlulukları vardır. Her birey görev ve sorumluluklarını bilir, birbirlerine adaletle davranırlarsa, ailede huzur ve gelişme olur. Adalet yoksa; ailede dirlik, düzenlik, huzur ve barış olmaz.

Toplum hayatında da böyledir. Her yurttaş görev ve sorumluluklarını bilir, herkes herkese karşı sevgiyle, saygıyla, alışverişlerinde, sözleşmelerinde, dürüst ve adaletli davranırlarsa, herkes birbirinin hakkına hukukuna saygılı olursa; ülkede, sürekli gelişme, huzur ve barış olur.

Öyle sanıyorum ki, uygar toplum; bilim ve teknolojinin geliştiği, herkesin birbirinin hak ve hukukuna saygı gösterdiği, herkesin birbirine yardımcı olduğu, adaletle, nezaketle davrandığı toplumdur.

Eğitimin temel görevlerinden en önemlisi, kanıma göre, tüm insanların yaratılışında var olan, iyiyi kötüden ayırma yetisi dediğimiz vicdanın, toplumsal adalet ruhunun, çağın bilim ve tekniklerine uygun geliştirilmesidir.

Vicdanı, adalet duygusu gelişmiş bir insan; kimsenin hak ve hukukuna saygısızlık etmez, kimseyi kandırmaz, aldatmaz. Kendisinin ve toplumun hak ve hukukunu; hukuk ve ahlâk kurallarına uygun savunmasını, başkalarına da hakkını severek vermesini bilir. Her kötülüklerden uzak durur, kısaca erdemlidir ve erdemliliğinin temelinde de adaletin bulunduğunu, adaletli yaşamanın gerekliliğinin bilincindedir.

Adaleti temel ilke edinmiş olan erdemli insan; hem mutlu yaşar, hem de diğer insanları da mutlu eder.

Ailede adalet, okulda adalet, yargıda adalet, iş yerlerinde adalet, ülkede adalet, dünyada adalet,   bütün ahlâki değerlerin temelidir.

Adalet, simge olarak terazi ile gösterilir. Buradaki denge, ölçü, eşitlik; emek ve nitelik, hak ediş kriterleri göz önüne alınarak, yasa, gelenek, görenek, genel ahlâk, vicdani sorumluluk, hukuk prensiplerine göre özenle sağlanmalıdır.

M.Ö. (551 – 478) tarihleri arasında yaşamış olan Çinli Filozof Konfuçyüs, ilk defa Adaleti, bütün ahlâki değerlerin temeline koymuştur. Bu temele dayanak olacak, yaşam boyu insana kılavuz olabilecek bir ilke aramış ve demiştir ki: ” Kendine yapılmasını istemediğin şeyi başkalarına yapma! ” İşte, tüm ahlâki eylemlerimizde bize yaşam boyu kılavuzluk edecek en önemli ahlâki ilke bu olmalıdır.

M.Ö. (427 – 347) de yaşamış olan filozof Platon da, adaleti bütün erdemlerin başı, temeli olarak kabul etmiştir. Aynı şekilde İslâm filozofları ve XVII. Yüzyılda Spinoza da adalet ilkesini ahlâk öğretilerinin temeline koymuşlardır.

Benzer şekilde, bütün bilim, din, felsefe, hukuk, sanat, edebiyat… gibi her türlü etkinliklerde, öğretilerde adalet konusunun çeşitli anlatımlarla, tüm erdemliliklerin temeli olarak işlendiğini görmekteyiz…

Aslında adalet bütün insanlığın benimsediği yüce bir kavramdır. Tüm iyiliklerin, güzelliklerin, doğrulukların, huzurun uyumun, barışın, birlik ve dirliğin temelinde adalet vardır.

Tüm bilim, felsefe, din, edebiyat, sanat, hukuk adamlarımız, bilhassa her anne, baba, öğretmen, öğrenci … hepimizin en önemli görev ve sorumluluğu; önce kendimize,, ailemize, topluma yaşamın her alanında; adaletli davranmalı ve adalet duygusunu öğretmeye, yaygınlaştırmaya, geliştirmeye, uygulamaya çalışmalıyız.

En önemlisi şu güzelim dünyada en başta insan olmak üzere tüm varlıkları sevmek, saymak, onları gözetmek, hakkını vermektir adalet.

Haksız yere hiç bir canlıya eziyet etmemek, öldürmemek, bir ağacı bile haksız yere kesmemek, tüm insanlara, varlıklara saygılı, merhametli olmaktır adalet…

Bir insana, bir bitkiye veya bir hayvana haksızlık veya eziyet edildiğinde insanın yüreğinin burkulması, elinden geldiğince haksızlığa karşı çıkmak, haksızlıkları; genel ahlâk, akıl, mantık, hukuk prensiplerine göre gidermek, herkesin hakkını herkese doğru vermektir adalet…

Adalet konusunda ne kadar düşünsek, ne kadar yazsak azdır. Çünkü evrenin temelinde uyum ve adalet vardır. Dünyada insanların uyumlu bir şekilde yaşayabilmesi için insanlığın uyması gereken temel kuraldır adalet. Ne mutlu yaşamında adaletli olanlara.

Hoşçakalın.

Yorum Ekle

Cengiz Önder